

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η ταυτότητα της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την Paltmos Analysis για λογαριασμό του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος σε δείγμα 603 μεταποιητικών επιχειρήσεων σε όλη την Ελλάδα με τη βοήθεια τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και με συμπλήρωση online ερωτηματολογίων (CAWI – Computer Assisted Web Interviewing). Τα αποτελέσματα σταθμίστηκαν εκ των υστέρων ως προς την γεωγραφική κατανομή των μεταποιητικών επιχειρήσεων και την κατανομή τους ανά μεταποιητικό κλάδο (αριθμός νομικών μονάδων & κύκλος εργασιών), με βάση τα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2022.

Επενδυτική Στρατηγική & Υλοποίηση Επενδύσεων την τελευταία διετία

- Περίπου 2 στις 3 επιχειρήσεις (64%) στον τομέα της μεταποίησης πραγματοποίησαν κάποια επένδυση την τελευταία διετία. Ωστόσο, υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση ως προς το μέγεθος (σε όρους απασχόλησης και κύκλου εργασιών). Συγκεκριμένα, το σύνολο των επιχειρήσεων (98%) με άνω των 50 εργαζόμενους και με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ πραγματοποίησαν επενδύσεις την τελευταία διετία, ενώ και οι επιχειρήσεις με 11 έως 50 εργαζόμενους και με κύκλο εργασιών μεταξύ 3 και 10 εκατομμυρίων ευρώ σχεδόν καθολικά πραγματοποίησαν επενδύσεις την τελευταία διετία (85% και 89% αντίστοιχα). Υψηλό ποσοστό μεταποιητικών επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις κατά την τελευταία διετία καταγράφεται και μεταξύ των επιχειρήσεων με ετήσιο κύκλο εργασιών μεταξύ 1 και 3 εκατομμυρίων ευρώ (76%). Στον αντίποδα, σχεδόν το ήμισυ των επιχειρήσεων με μέχρι 10 εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών κάτω του 1 εκατομμυρίου ευρώ δεν πραγματοποίησαν καμιά επένδυση την τελευταία διετία (48% και 49% αντίστοιχα). Η ανάλυση των στοιχείων της έρευνας εστιάζει, συνεπώς, κυρίως στις επιχειρήσεις που είναι σταθερά προσανατολισμένες στις επενδύσεις, με έμφαση στις επιχειρήσεις με άνω των 10 εργαζόμενους και με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω του 1 ή και των 3 εκατομμυρίων ευρώ.
- Μεταξύ των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν κάποια επένδυση την τελευταία διετία, η συντριπτική πλειοψηφία επένδυσε σε αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού (82%), ενώ το 42% επένδυσε σε αγορά λογισμικού και ακολουθούν οι επενδύσεις σε εκπαίδευση και κατάρτιση προσωπικού (27%), οι επενδύσεις σε

έρευνα και ανάπτυξη για την βελτίωση υπαρχόντων προϊόντων (25%) και οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη για τη δημιουργία νέων προϊόντων (23%). Πρέπει να σημειωθεί ότι οι επιχειρήσεις με άνω των 50 εργαζόμενους και με κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ είναι αυτές που εμφανίζουν την πιο πολυδιάστατη επενδυτική δραστηριότητα, καθώς καταγράφουν σε όλες τις κατηγορίες επενδύσεων υψηλότερα ποσοστά από 10 μέχρι και 41 μονάδες σε σχέση με τον μέσο όρο των επιχειρήσεων, ενώ οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 10 εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών κάτω του 1 εκατομμυρίου ευρώ) καταγράφουν επενδυτική δραστηριότητα σε ποσοστό κοντά στον μέσο όρο μόνο στην αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου σε όλες τις άλλες κατηγορίες επενδύσεων.

- Η αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας αποτελεί τον πλέον δημοφιλή στόχο όσων μεταποιητικών επιχειρήσεων πραγματοποίησαν κάποια επένδυση κατά την τελευταία διετία (52%) και ακολουθεί η αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού παραγωγής (43%), η μείωση του λειτουργικού κόστους (35%), η παραγωγή νέων προϊόντων και καινοτομίας (23%), ο ψηφιακός μετασχηματισμός (22%) και η ανάπτυξη των εξαγωγών (20%). Στις μεγάλες επιχειρήσεις (όσες έχουν άνω των 50 εργαζόμενους και άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ ετήσιο κύκλο εργασιών) καταγράφεται ιδιαίτερη έμφαση σε στόχους όπως η αύξηση της δυναμικότητας παραγωγής (71%), η παραγωγή νέων προϊόντων και καινοτομίας (40%), η ανάπτυξη των εξαγωγών (36%) και η πιο πράσινη/φιλική προς το περιβάλλον λειτουργία (27% έναντι 14% στο σύνολο των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν κάποια επένδυση). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους (όσες έχουν μεταξύ 11 και 50 εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών από 1 μέχρι και 10 εκατομμύρια ευρώ δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη μείωση του λειτουργικού κόστους ως στόχο των επενδύσεων που πραγματοποίησαν τα δύο τελευταία χρόνια (43% και 45% αντίστοιχα).
- Η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων (τόσο στο σύνολο όσο και μεταξύ όσων πραγματοποίησαν επενδύσεις την τελευταία διετία, 65% και 64% αντίστοιχα), δηλώνουν ότι η επενδυτική στρατηγική που ακολουθούν είναι συντηρητική, με προσεκτικές επενδύσεις και έμφαση στη σταθερότητα, ενώ μικτή στρατηγική, με συνδυασμό ρίσκου και σταθερότητας, ακολουθούν το 25% των μεταποιητικών επιχειρήσεων και μόλις 7% (ή 8% μεταξύ όσων πραγματοποίησαν επένδυση) δηλώνουν ότι η επενδυτική τους στρατηγική είναι επιθετική, με υψηλές επενδύσεις με στόχο γρήγορη ανάπτυξη). Οι μεγάλες επιχειρήσεις (που επενδύουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό, όπως αναφέρθηκε παραπάνω) επιλέγουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό επιθετική ή μικτή στρατηγική επενδύσεων σε σχέση με τις πολύ μικρές μεταποιητικές μονάδες (που επενδύουν σε πολύ μικρότερο βαθμό).

- Μεταξύ των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις την τελευταία διετία οι δύο παράγοντες που επηρεάζουν περισσότερο τις επενδυτικές του αποφάσεις είναι ο ανταγωνισμός στην αγορά (41%) και το οικονομικό περιβάλλον και η σταθερότητα (38%). Ακολουθούν αρκετά πιο κάτω το φορολογικό πλαίσιο (28%), το κόστος πρώτων υλών (27%) και το κόστος ενέργειας (27%), ενώ σε μικρότερο βαθμό αναφέρονται η διαθεσιμότητα και η εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού (16%) και η πρόσβαση σε τεχνολογία (7%). Το φορολογικό πλαίσιο κυριαρχεί ως παράγοντας που επηρεάζει τις επενδυτικές αποφάσεις στις μικρές μεταποιητικές μονάδες, στις μεσαίες καταγράφεται πολύ υψηλό ποσοστό αναφοράς στο κόστος ενέργειας ενώ στις μεγάλες επιχειρήσεις κυριαρχούν οι αναφορές στον ανταγωνισμό στην αγορά.

Αξιολόγηση του Περιβάλλοντος Υλοποίησης Επενδύσεων

- Αρνητική είναι η αξιολόγηση του περιβάλλοντος υλοποίησης επενδύσεων στην Ελλάδα σήμερα από την πλειοψηφία των μεταποιητικών επιχειρήσεων: σε μια κλίμακα από το 0-Εντελώς εχθρικό περιβάλλον μέχρι το 10-Απολύτως φιλικό περιβάλλον, το 54% των μεταποιητικών επιχειρήσεων βαθμολογεί κάτω από την βάση (δλδ από 0 μέχρι και 4) το περιβάλλον υλοποίησης επενδύσεων στην χώρα μας έναντι μόλις 21% που δίνει βαθμολογίες πάνω από την βάση (δλδ από 6 μέχρι και 10). Αρνητικό είναι το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών αξιολογήσεων, αν και ηπιότερα, και μεταξύ των επιχειρήσεων που πραγματοποιήσαν επενδύσεις την προηγούμενη διετία και , συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχουν πιο τεκμηριωμένη άποψη επί του θέματος. Πρέπει να επισημανθεί, όμως, ότι μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων, που καταγράφουν και την πιο έντονη επενδυτική δραστηριότητα, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (51% - 54%) δίνουν βαθμολογίες πάνω από την βάση , ενώ αυξημένο ποσοστό θετικών αξιολογήσεων και μειωμένο ποσοστό αρνητικών αξιολογήσεων δίνουν οι μεταποιητικές επιχειρήσεις με εξαγωγική δραστηριότητα.
- Η αβεβαιότητα στο φορολογικό περιβάλλον θεωρείται από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις κατά την τελευταία διετία ως το κύριο εμπόδιο για την υλοποίηση επενδύσεων στη χώρα μας (52%) και ακολουθούν σε μικρή απόσταση οι καθυστερήσεις των διαδικασιών (αδειοδοτήσεις, απονομή δικαιουσύννης κτλ) με 44% και η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος (34%).
- Ως βασικοί λόγοι που οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι δυσκολεύουν τις αποφάσεις τους για την υλοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων την επόμενη τριετία, αναφέρονται κατά σειρά η αδυναμία εξεύρεσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (41%), η αστάθεια στο διεθνές περιβάλλον (37%), η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος (32%), τα υψηλά επιτόκια δανεισμού (28%), η μείωση της εσωτερικής κατανάλωσης (25%), ο υψηλός πληθωρισμός (21%), η κυβερνητική αστάθεια (20%) και το ύψος του δημόσιου χρέους (3%). Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων ως βασικός λόγος που δυσχεραίνει την απόφαση για την υλοποίηση επενδυτικών τους σχεδίων αναφέρεται η αστάθεια στο διεθνές περιβάλλον (55%), ενώ μεταξύ των μικρών επιχειρήσεων προηγείται η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος στην χώρα (41%).

Χρηματοδότηση – Κίνητρα επενδύσεων

- Κατά μέσο όρο περίπου 3 στα 4 ευρώ που κατευθύνθηκαν σε επενδύσεις τα τελευταία δύο χρόνια, προήλθαν από ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων σε ποσοστό 73,6%, σε ποσοστό 12,8% προήλθαν από το ραδιόφωνο, το 11,5% από τραπεζικό δανεισμό και μόλις το 1,3% από φορολογικά κίνητρα και το 0,9% από άλλες πηγές. Ίδια κεφάλαια χρησιμοποιούν σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό οι μικρές μεταποιητικές μονάδες (83%) προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους, ενώ στις μεγάλες επιχειρήσεις καταγράφονται σημαντικά υψηλότερα ποσοστά στον τραπεζικό δανεισμό (19%) και στα φορολογικά κίνητρα (8%) και στις μεσαίες επιχειρήσεις αναφέρονται σημαντικά εντονότερα οι επιχορηγήσεις (23%) ως πηγή χρηματοδότησης των επενδύσεών τους.
- Το 50% των μεταποιητικών επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν κάποια επένδυση την τελευταία διετία, δεν χρησιμοποίησαν κάποιο πρόγραμμα για την χρηματοδότηση των επενδύσεών τους. Μεταξύ όσων χρησιμοποίησαν κάποιο πρόγραμμα, πάνω από τις μισές (51%) χρησιμοποίησαν κάποιο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα (ΕΣΠΑ, ΠΕΠ, Ταμείο Ανάκαμψης κτλ), το 28% χρησιμοποίησαν τον Αναπτυξιακό Νόμο και το 17% χρησιμοποίησαν το Ταμείο Εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας. Τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν περισσότερο από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (με ετήσιο κύκλο εργασιών μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ), ενώ ο Αναπτυξιακός Νόμος χρησιμοποιήθηκε κυρίως από τις μεσαίες και τις μεγάλες μεταποιητικές επιχειρήσεις (35% και 52% αντίστοιχα).
- Σημαντικές είναι οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται βάσει του μεγέθους των μεταποιητικών επιχειρήσεων σε σχέση με τα καταλληλότερα κίνητρα που θεωρούν ότι πρέπει να ισχύουν για την υλοποίηση των επενδύσεών τους. Πιο συγκεκριμένα οι μεσαίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες είναι και αυτές που κατά κύριο λόγο επενδύουν, προκρίνουν τις επιχορηγήσεις ως καταλληλότερο κίνητρο για την υλοποίηση των επενδύσεών τους (42% και 53% αντίστοιχα), ενώ οι μικρές επιχειρήσεις επιλέγουν πρωτίστως τις φορολογικές απαλλαγές (42%) και δευτερευόντως την επιδότηση του κόστους των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης.
- 3 στις 4 μεταποιητικές επιχειρήσεις (74%) που χρησιμοποίησαν τον Αναπτυξιακό Νόμο, δηλώνουν ότι το πιο σημαντικό πρόβλημα στην λειτουργία του είναι οι περίπλοκες διαδικασίες και η γραφειοκρατία, το 70% αναφέρουν τις καθυστερήσεις στις εγκρίσεις, το 68% αναφέρουν τις καθυστερήσεις στις εκταμιεύσεις και το 40% αναφέρουν τις καθυστερήσεις στους ελέγχους, ενώ μόλις το 13% αναφέρουν το

ύψος των κονδυλίων που διατίθενται για επενδύσεις στη βιομηχανία. Επιπρόσθετα, όσες επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν τον Αναπτυξιακό Νόμο προτάσσουν κατά πλειοψηφία (34%) την μείωση της γραφειοκρατίας και την απλοποίηση των διαδικασιών, ενώ καταγράφονται και προτάσεις όπως η παροχή υψηλότερων ποσών/ κινήτρων για τις μεγάλες επιχειρήσεις (9%), η αύξηση του προσωπικού των ελέγχων ή ο έλεγχος από πιστοποιημένους ιδιώτες (9%), η βελτίωση της ταχύτητας στις διαδικασίες των εγκρίσεων (7%) και η απαλοιφή των όρων που αφορούν σε αύξηση προσωπικού (7%).

- Περίπου οι μισές μεταποιητικές επιχειρήσεις (45%) δηλώνουν ότι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση είναι «Πολύ δύσκολη» (24%) ή «Σχετικά δύσκολη» (21%), ενώ στον αντίποδα το 29% αναφέρουν ότι η πρόσβαση στην χρηματοδότηση είναι «Πολύ εύκολη» (10%) ή «Σχετικά εύκολη» (19%). Η εικόνα διαφοροποιείται έντονα με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων, τόσο από πλευράς απασχόλησης, όσο και από πλευράς ετήσιου κύκλου εργασιών: σε όσες έχουν μέχρι 10 εργαζόμενους και κάτω από 1 εκατομμύριο ευρώ ετήσιο τζίρο, το ποσοστό που αναφέρουν ότι η πρόσβαση στην χρηματοδότηση είναι «Πολύ δύσκολη» ή «Σχετικά δύσκολη», φτάνει αθροιστικά στο 56-57%, ενώ στις μεσαίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις πλειοψηφούν με σημαντική διαφορά όσες δηλώνουν ότι η πρόσβαση στην χρηματοδότηση είναι «Πολύ εύκολη» ή «Σχετικά εύκολη».
- Τα πιο σημαντικά προβλήματα που αναφέρουν οι μεταποιητικές επιχειρήσεις σχετικά με την συνεργασία τους με τις τράπεζες στο πλαίσιο υλοποίησης κάποιας επένδυσης, είναι το ύψος των επιτοκίων δανεισμού (60%), η πολυπλοκότητα των δανειακών συμβάσεων (τα λεγόμενα «ψιλά γράμματα», 51%) και οι ζητούμενες εγγυήσεις (47%), ενώ σε μικρότερα ποσοστά αναφέρονται οι καθυστερήσεις στις διαδικασίες έγκρισης και η ελλιπής/αποσπασματική ενημέρωση από το προσωπικό των τραπεζών (22%).

Επενδυτικές Προτεραιότητες & Προοπτικές

- Αύξηση των επενδυτικών τους δαπανών το επόμενο δωδεκάμηνο προβλέπουν οι μισές (48%) από τις επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι προτίθενται να πραγματοποιήσουν κάποια επένδυση το επόμενο 12μηνο, ενώ το 39% δεν προβλέπουν κάποια ιδιαίτερη μεταβολή στο ύψος των επενδυτικών τους δαπανών και μόλις το 10% αναφέρουν πιθανή μείωση στις επενδυτικές τους δαπάνες. Το ποσοστό όσων προβλέπουν ότι οι επενδυτικές τους δαπάνες θα αυξηθούν το επόμενο 12μηνο καταγράφεται ιδιαίτερα υψηλό στις μεγάλες επιχειρήσεις (66-67%) που δηλώνουν ότι θα επενδύσουν τους επόμενους 12 μήνες.
- Μεταξύ όσων θα πραγματοποιήσουν κάποια επένδυση το επόμενο 12μηνο, οι μισές (48%) δηλώνουν ως επενδυτική τους προτεραιότητα τη μείωση του λειτουργικού κόστους (48%), το 35% προτάσσουν την παραγωγή νέων προϊόντων και το 29% την αύξηση των εξαγωγών. Το 17% δηλώνουν ως επενδυτική τους προτεραιότητα τον ψηφιακό μετασχηματισμό της επιχείρησης, το 13% την αντικατάσταση του εξοπλισμού πληροφορικής της επιχείρησης και μόλις το 4% την υιοθέτηση των αρχών της «κυκλικής οικονομίας». Οι μεγάλες μεταποιητικές επιχειρήσεις, ωστόσο, προκρίνουν ως βασική προτεραιότητα των επενδύσεών τους στην αύξηση των εξαγωγών.
- Αρνητικές είναι οι προβλέψεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων για την μελλοντική διαμόρφωση παραγόντων που επηρεάζουν σαφώς το κλίμα για την υλοποίηση επενδύσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι πιο αρνητικές προβλέψεις αφορούν την εξέλιξη του οικονομικού και του πολιτικού κλίματος κατά το επόμενο 12μηνο, καθώς το 52% και το 45% αντίστοιχα δηλώνουν ότι θα επιδεινωθούν και μόλις το 9% και το 6% αντίστοιχα δηλώνουν ότι θα βελτιωθούν. Αρνητικά ισοζύγια θετικών – αρνητικών προβλέψεων καταγράφονται και σε σχέση με το ρυθμιστικό περιβάλλον (24%), τις προοπτικές για τη βιομηχανία στη χώρα (-19%), τη δυνατότητα χρηματοδότησης επενδύσεων με ίδια κεφάλαια (-18%), τις επιχειρηματικές προοπτικές των κλάδων μεταποίησης (-16%) και τη διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών κεφαλαίων από τις τράπεζες (-10%).

Case Study: Εξαγωγικές Μεταποιητικές Επιχειρήσεις

- Το ποσοστό των μεταποιητικών επιχειρήσεων που αναφέρουν εξαγωγική δραστηριότητα σήμερα φτάνει στο 49%, και μεταξύ αυτών το ποσοστό των εξαγωγών επί τους όγκου παραγωγής τους φτάνει, κατά μέσο όρο, στο 33%. Στις μεγάλες εξαγωγικές επιχειρήσεις το ποσοστό αυτό φτάνει στο 44%.
- Το ποσοστό των εξαγωγικών επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν κάποια επένδυση την τελευταία διετία φτάνει το 79% (έναντι 64% στο σύνολο των επιχειρήσεων, ενώ το 77% των εξαγωγικών επιχειρήσεων αναφέρουν ότι προτίθενται να προχωρήσουν σε κάποια επένδυση το επόμενο δωδεκάμηνο (έναντι 61% στο σύνολο).
- Ως προς το είδος των επενδύσεων που πραγματοποίησαν την τελευταία διετία, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις σε όλα τα είδη των επενδύσεων, με την μεγαλύτερη θετική διαφορά να καταγράφεται σε επενδύσεις για έρευνα και ανάπτυξη για τη δημιουργία νέων προϊόντων (+7%). Σε σχέση με τους στόχους των επενδύσεων, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις προσανατολίζονται σαφώς εντονότερα στην ανάπτυξη των εξαγωγών (+10%). Αναφορικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδυτικές αποφάσεις, οι αναφορές των εξαγωγικών επιχειρήσεων στο φορολογικό πλαίσιο εμφανίζονται σημαντικά μειωμένες (-6%). Περαιτέρω, σε σχέση με τα κύρια εμπόδια για την πραγματοποίηση επενδύσεων, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις αναφέρονται πολύ πιο έντονα στις καθυστερήσεις των διαδικασιών (αδειοδοτήσεις, απονομή δικαιოსύνης κτλ) σε σχέση με τις υπόλοιπες μεταποιητικές επιχειρήσεις (+11% και 1^ο εμπόδιο) αλλά και στην επάρκεια των επενδυτικών κινήτρων (+8%), ενώ αναφέρονται σημαντικά λιγότερο στην αβεβαιότητα στο φορολογικό πλαίσιο (-12%).
- Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι χρησιμοποίησαν τον Αναπτυξιακό Νόμο σε υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με τις άλλες μεταποιητικές επιχειρήσεις (+7%), ενώ αναφέρουν σε χαμηλότερο ποσοστό την επιδότηση του κόστους δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης (-4%) ως κίνητρο για την πραγματοποίηση επενδύσεων.
- Τα μεγαλύτερα εμπόδια που αναφέρουν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις σε σχέση με την ανάπτυξη της εξαγωγικής τους δραστηριότητα είναι, κατά σειρά, οι πρόσφατες αλλαγές στο ύψος των δασμών (36%), η συμμόρφωση με νέους κανονισμούς και με διεθνή πρότυπα, καθώς και η κατοχή πιστοποιητικών (31%) και η διατάραξη των

παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού (29%). Ακολουθούν, η πρόσβαση σε πρώτες ύλες (21%), η λειτουργία των τελωνείων (19%), η πρόσβαση σε υπηρεσίες (11%), η πρόσβαση σε εξοπλισμό (9%), η πρόσβαση σε εμπορεύματα (7%) και η πρόσβαση σε ημι-έτοιμα προϊόντα (3%).

Προτάσεις Βελτίωσης – Πράσινες Επενδύσεις – Μεταφορικές & Ψηφιακές Υποδομές

- Συνολικά το υφιστάμενο πλαίσιο κινήτρων για την υλοποίηση επενδύσεων στην Ελλάδα κρίνεται, κατά πλειοψηφία, «Καθόλου» (27%) ή «Λίγο» (29%) αποτελεσματικό, ενώ μόλις το 5% των μεταποιητικών επιχειρήσεων το χαρακτηρίζουν αθροιστικά «Πολύ» ή «Αρκετά» αποτελεσματικό. Οι αρνητικές κρίσεις πλειοψηφούν των θετικών κρίσεων ανεξαρτήτως μεγέθους των μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- Μείωση της φορολογίας (64%), μείωση των ασφαλιστικών εισφορών (44%) και μείωση του κόστους ενέργειας (41%), είναι οι τρεις τομείς στους οποίους πρέπει να εστιάσει η Κυβέρνηση προκειμένου να καταφέρει να υλοποιηθούν περισσότερες επενδύσεις τα επόμενα χρόνια, σύμφωνα με τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ακολουθούν, η παροχή κινήτρων για επενδύσεις (28%), η μείωση του κόστους δανεισμού (23%) και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση (23%), ενώ η απλοποίηση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα αναφέρθηκε από το 19%, η βελτίωση του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από το 12% , η ταχύτερη λειτουργία της δικαιοσύνης από το 11% και η μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας από το 8%.
- Μεταξύ όσων πραγματοποίησαν κάποια επένδυση για να αυξήσουν την ανθεκτικότητα τους σε φυσικές καταστροφές ή στην κλιματική αλλαγή, η συντριπτική πλειοψηφία προέβλεψε σε σύναψη ασφαλειών για την αποζημίωση της επιχείρησης σε περίπτωση απωλειών λόγω της κλιματικής κρίσης (79%), ενώ το 27% πραγματοποίησαν επενδύσεις σε λύσεις για την αποφυγή ή/και την μείωση της έκθεσης της επιχείρησης σε φυσικές καταστροφές και το 17% εφάρμοσαν κάποια στρατηγική προσαρμογής σε φυσικές καταστροφές.
- Μεταξύ όσων πραγματοποίησαν κάποια επένδυση για να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, περίπου οι μισές (48%) επένδυσαν στην ανακύκλωση, το 43% στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην επιχείρηση, το 38% επένδυσαν στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και το 32% επένδυσαν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης της επιχείρησης. Περίπου 1 στις 4 (24%) επένδυσε σε νέες τεχνολογίες που ρυπαίνουν λιγότερο, το 11% επένδυσαν σε νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες που ρυπαίνουν λιγότερο και το 4% σε δυνατότητες βιώσιμων μεταφορών.
- 6 στις 10 επιχειρήσεις (59%) μεταξύ όσων πραγματοποίησαν κάποια επένδυση σε ψηφιακές τεχνολογίες το τελευταίο 12μηνο επένδυσαν σε συστήματα ERP/CRM. Το

18% επένδυσαν σε συστήματα ψηφιακής εφοδιαστικής αλυσίδας, το 15% σε συστήματα τεχνητής νοημοσύνης και στο διαδίκτυο των πραγμάτων, το 14% σε συστήματα ρομποτικής, το 10% σε ψηφιακές πλατφόρμες, το 9% σε συστήματα 3D printing, το 8% σε συστήματα big data analysis και το 4% σε drones.

- Ουδέτερη είναι σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση των υφιστάμενων μεταφορικών υποδομών της χώρας ως παράγοντα για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων των μεταποιητικών επιχειρήσεων: το 34% τις βαθμολογεί κάτω από τη βάση και το 35% πάνω από τη βάση, ενώ το 25% τις βαθμολογεί με τη βάση (σε μια κλίμακα αξιολόγησης από το 0 – Εντελώς ανασταλτικός παράγοντας έως το 10-Απολύτως φιλικός παράγοντας).
- Θετική είναι η αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών τεχνολογίας πληροφορικής & επικοινωνιών (ΤΠΕ) της χώρας ως παράγοντα για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων των μεταποιητικών επιχειρήσεων: το 48% τις βαθμολογεί πάνω από τη βάση, έναντι 25% που τις βαθμολογεί κάτω από τη βάση, ενώ το 21% τις βαθμολογεί με τη βάση (σε μια κλίμακα αξιολόγησης από το 0 – Εντελώς ανασταλτικός παράγοντας έως το 10-Απολύτως φιλικός παράγοντας).